

Hírek, események, beszámolók

Sarbó Artúr-díjak

A Magyar Logopédusok Szakmai Szövetsége a logopédiai szakmai munkásságot elismerő díját 2017-ben Krasznárné Erdős Feliciának, 2018-ban Vékássy Lászlónak adományozta.

Krasznárné Erdős Felícia 1968-ban végzett a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán. Logopédusként kezdte és folytatta pályáját, s emellett, hogy kiváló logopédus, a logopédushallgatók mentora, gyakorlatvezető tanár volt, elévülhetetlen érdemeket szerzett a logopédia és a gyógypedagógia, valamint a különböző gyermeki elmaradásokat megismerő és leküzdésüket elősegítő kiadványok terjesztésével azáltal, hogy létrehozta könyvesboltját, a méltán híres Krasznár-boltot. Krasznárné Erdős Felícia számos szakmai kitüntetés birtokosa, az afáziás betegek elkötelezett segítője. Laudációja itt olvasható: https://prezi.com/n_ghqucmgepv/krasznarne-erdos-felicia-eletutja/

Vékássy László 1960-ban végzett a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolán, később (1972) klinikai pszichológiai, majd 1982-ben klinikai gyermek-szakpszichológusi képesítést szerzett. Bölcsészettudományi doktor (ELTE 1974), a pszichológiai tudomány kandidátusa (1987), az MTA doktora (1997). A magyar logopédiának ő az a szakembere, akire elsősorban a dadogás kiemelkedő szakértőjeként tekintünk. A dadogók komplex kezelése (nyolcéves kortól) című, a Medicina Könyvkiadónál 2016-ban megjelent könyve nélkülözhetetlen ismeretekkel gazdagítja az olvasót. Jelentőset alkotott a logopédia más területein is: többek között az artikulációban lényeges szerepet játszó, a száj formaérzékelésével összefüggő megfigyeléseinek leírásával, a nonverbális kommunikáció arcon megjelenő jegyeinek elemzésével is. Több mint százötven publikációja nagyban hozzájárult a logopédia fejlődéséhez, és azt bizonyítja, hogy szakmánk avatott képviselője. Vékássy László méltatása itt érhető el: http://www.mlszsz.hu/files/news/Sarbo-dij_2018_dr_vekassy_laszlo_laudacio.pdf

Gratulálunk a kitüntetetteknek!

Emléktábla-avatás

2019. február 10-én újpesti lakóházának falánál (Budapest IV. kerület, Virág u. 27.) Vinczéné Bíró Etelka, a magyar logopédia és beszédtanítás kiemelkedő alakja előtt tisztelegve, emléktáblát avattak családtagjai, tanítványai és kollégái. A budapesti Beszédjavító Intézet egykori igazgatójának érdemeit korábbi helyettese és utódja, dr. Benyó Imréné méltatta meleg szavakkal. Az emléktábla elhelyezése nem valósulhatott volna meg dr. Vékássy László kezdeményezése, önzetlen szervezőmunkája és Vinczéné Bíró Etelka tisztelőinek adakozása nélkül.

Vinczéné Bíró Etelka emléktáblája lakóházának falán

(fotó: Lőrík József)

Dr. Benyó Imréné emléktábla-avató beszédét mondja a megjelenetek előtt (fotó: Lőrík József)

Németh László-díj

2019. május 31-én a Vigadó épületében tartott pedagógusnapi ünnepségen Kásler Miklós, az emberi erőforrások minisztere és Bódis József oktatási államtitkár Eötvös József-, Apáczai Csere János-, Brunsvik Teréz-, valamint Németh László-díjat adott át.

A gyermekek harmonikus személyiségformálásában, illetve a különleges gondoskodást igénylő tanulók segítségével hosszú időn át odaadóan végzett pedagógiai munkája elismeréseként Németh László-díjban részesült *Szatmáriné Mályi Nóra*, a Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Gárdonyi Tagintézményének igazgatója, logopédusa is.

Gratulálunk a kitüntetéshez!

Szatmáriné Mályi Nóra a Németh László-díjjal

Doktori címek

Tóthné Aszalai Anett 2018. április 19-én az Eötvös Loránd Tudományegyetemen doktori (PhD) fokozatot szerzett ***Dadogó gyermek és anyja interakciójának vizsgálata*** címmel benyújtott disszertációjával (témavezető: dr. habil Lajos Péter)

A beszéd- és nyelvi zavarral küzdő gyermekek megismerése a gyógypedagógia, ezen belül a logopédia egyik központi kutatási témája. A dadogás kialakulásában a nyelvi képességeknek kiemelkedő a szerepük, ugyanakkor a kommunikációs környezet, amelyben a dadogó gyermek él, fontos szerepet játszik a tünetek rögzülésében és fenntartásban, erősítve vagy gyengítve a dadogó ember társadalmi akadályozottságát.

Az empirikus kutatás célja az óvodáskorú dadogó gyermekek és anyjuk interakciójának logopédiai szempontú mélyebb megismerése, a beszéd-nyelvi teljesítmény és a kommunikációs jellemzők több szempontú feltárása volt. A kutatás során részben a gyakorlati logopédiában használt vizsgáló-eljárásokat alkalmazta. Arról, hogy ezek alkalmazása az óvodás gyerekek esetében milyen eredménnyel jár, valamint hogy a dadogó gyerekek ezekben hogyan teljesítenek, nincs hozzáférhető adat, ezért a kutatási eredmények hasznosak lehetnek a logopédiai gyakorlat számára is.

A disszertáció első fejezete az empirikus kutatás céljait, hipotéziseit ismerteti. Az ezt követő elméleti részben mutatja be a fogalmi hátteret, a dadogás interdiszciplináris megközelítését, a gyakorisági adatokat. A negyedik fejezet a dadogás főbb elméleteit összegzi, az ötödik és hatodik fejezet az anya-gyermek interakció kutatásait, valamint a dadogó gyermekek beszéd- és nyelvi képességeinek tudományos vizsgálatait foglalja össze. Ezt követően a dadogás logopédiai vizsgálatáról és kutatásmódszertani kérdésekről esik szó. A disszertáció kilencedik fejezetétől az empirikus kutatás kereteit, a vizsgálati személyek jellemzőit, a módszereket és eszközöket ismerteti. A tizenharmadik fejezet részletesen bemutatja a kutatási eredményeket. A disszertációt az összegzés és a további kutatási lehetőségeket kijelölő fejezet zárja.

Az áttekintett elméleti alapok és kutatási eredmények alapján elmondható, hogy még mindig nagyon sok az ellentmondás arra vonatkozóan, hogy a dadogást kialakító és fenntartó tényezők mennyire függenek a gyermek képességeitől, illetve a környezet szereplőitől. Az empirikus vizsgálatban azt kereste a szerző, hogy vannak-e jellegzetes megnyilvánulások a dadogó gyermekek és anyjuk interakciójában; s ez önmagában vagy más körülményekkel együtt segíti-e elő a dadogás kialakulását. Nem ismert publikált kutatás a magyar dadogó gyermekek és anyjuk interakciójáról. Kutatását azért folytatta a szerző, hogy látható legyen, vajon a magyar dadogó gyermekek és anyáik kommunikációs stílusa különbözik-e a nem dadogókétól, és ez megegyezik-e a nemzetközi irodalomban tárgyalt eredményekkel. Másrészt cél volt az is, hogy tapasztalatokat álljanak rendelkezésre az összeállított logopédiai vizsgálatról: vajon az eredményesen alkalmazható-e a logopédiai gyakorlatban.

A kutatás a következő kérdéseket fogalmazta meg. Vannak-e különbségek a beszédfejlődésben dadogó és nem dadogó gyermekek között? Vannak-e különbségek a nyelvi teljesítményben dadogó és nem dadogó gyermekek között? Vajon a dadogó gyermekek erősebb önmegfigyelési képességgel rendelkeznek-e, aminek következtében érzékenyebbek a beszédbeli hibázásokra? Vannak-e jellegzetes megnyilvánulások a dadogó gyermekek és anyjuk interakciójában? Vajon az összeállított vizsgálati eszközkészlet hatékonyan alkalmazható-e az anya-gyermek interakció logopédiai szempontú, mélyebb megismerésében?

A vizsgálatban összesen 100 fő 3–7 éves korú óvodás gyermek és édesanyja vett részt, 50 dadogó és 50 nem dadogó gyermek. Összesen 8 megyében 50 helyszínen, óvodában történt a vizsgálat.

Az anya-gyermek interakciók tanulmányozásához 20 perces videófelvétel készült az anya gyermekével folytatott játéktevékenységéről szabad és strukturált helyzetben. Az egyes résztvevők kommunikációs stílusának megítélését kategóriarendszer alapján kódolta és elemezte a disszertáció. Az általános és korai beszéd- és nyelvi fejlődést 45 kérdésből álló Szülői kérdőívvel (Juhász 2007 alapján) vizsgálta. A nyelvi fejlettséget logopédiai tesztekkel és vizsgálóeljárásokkal térképezte fel:

Peabody receptívszókincs-tesztje (Csányi 2013), Hallási megkülönböztető képesség vizsgálata (HMV) (Juhász 2007, 51.), Gardner-féle expresszív szókincs-teszt, Rövid idejű verbális emlékezet vizsgálata (LEM) (Lőrík 1998), Nyelvfejlődési szűrővizsgálat (PPL), Összefüggő beszéd vizsgálata (Juhász 2007), TROG nyelvtani fejlődést vizsgáló teszt (Lukács, Győri és Rózsa 2011). Az önmonitorozást a Metanyelvi készség vizsgálatával (MNYV) (Lőrík 2010) tanulmányozta.

A kapott eredmények feltárták, hogy az anyák dadogó gyermekükkel folytatott interakciójában megmutatkoznak sajátosságok. A dadogó gyermekek anyái nem beszélnek többet gyermekükkel és nem használnak több negatív és kevesebb pozitív kommunikációs eszközt sem az interakció során, mint a nem dadogó gyermekekéi. Viszont többször szakítják félbe a gyermeket a kommunikáció során, és kevesebb gazdagítást használnak. Több szakirodalmi adattal összhangban tehát nem jelenthető ki, hogy a dadogó gyermekek szüleinél a negatív kommunikációs stílus lenne jellemző, és kevesebb pozitív kommunikációs eszközt alkalmaznának.

Eredményei szerint a dadogó gyermekek a nyelvi képességek területén nem alkotnak egységes populációt, bár nem jelenthető ki általánosságban, hogy minden dadogó gyermek nyelvi teljesítménye gyengébb lenne. Ugyanakkor részterületeken statisztikailag kimutatható különbségek adódtak, ami azt mutatja, hogy a csoportok között különbségek léteznek. Vizsgálatai harmadik részében az önmonitorozás képességét elemezte a Metanyelvi képességek vizsgálatával (MNYV). Nem sikerült kimutatni a dadogó gyermekek magasabb szintű introspekcióját.

A kutatás részben megerősítette Bernstein Ratner (1989) modelljét, miszerint a dadogás kialakulásában a nyelvi kifejezőképesség finom gyengesége, valamint környezeti hatások feltételezhetők. Az a következtetés vonható le, hogy az anyai kommunikációs stílus a dadogás kialakulásban és fenntartásában csak egy lehetséges tényező. Az eredmények igazolták a gyengébb nyelvi képességek hátterében húzódó genetikai és organikus tényezőket is. Azt azonban, hogy a dadogó gyermekek erősebb önmegfigyelési képességgel rendelkeznek, a vizsgálatok nem bizonyították. Ezért az óvodáskorú dadogó gyermekek terápiája a beszéd- és nyelvi tényezők részletes feltárásával, az anyai és gyermeki kommunikációs sajátosságok, valamint az egyéb környezeti hatások megismerésével, a szülők aktívabb bevonásával lehet hatékony.

Összefoglalva. Az eredmények megerősítik, hogy az óvodáskorú dadogó gyermekek logopédiai terápiájának komplexnek kell lennie, nem koncentrálnak csupán a beszéd formai oldalára. Sikerebbnek tűnhet a holisztikus szemléletet követő, a dadogó gyermek környezetére is ható terápia alkalmazása. Továbbra is fontos feladat a beszédhibás gyermekeknél a beszéd- és nyelvi képességek általános fejlesztése. Ugyanakkor az eredmények szerint a gyermekeknél nagyobb hangsúlyt lehetne helyezni egyes kommunikációs eszközök megismerésére és tudatosítására (pl. opponálás, a kritikus állítás és témaváltás). Másrészt a terápiában a logopédusnak törekednie kellene arra, hogy megismerje dadogó gyermekek anyáinak kommunikációs stílusát. Az anyák kommunikációs stílusának megismerése és egyes kommunikációs eszközök tudatos használata hatékony eszköz lehet a gyermek beszéd folyamatosságának javításában.

Az eredmények a logopédiai terápiában hasznosulhatnak. Lényeges, hogy a terapeuták ismereteket gyűjtsenek az anya-gyermek interakció terápiában történő változásáról a terápia előtti és utáni állapotok összevetésével.

Mészáros Andrea 2018. június 22-én az Eötvös Loránd Tudományegyetemen doktori (PhD) fokozatot szerzett ***Végrehajtó funkciók specifikus nyelvi zavarban és fejlődési diszlexiában*** címmel benyújtott disszertációjával (témavezető: dr. Kónya Anikó).

A doktori kutatás fő témája a végrehajtó képességek vizsgálata két, a verbális funkciókat különböző szinten érintő neurokognitív fejlődési zavar volt. Az egyik vizsgálati csoportot a specifikus nyelvfejlődési zavarral (SLI) küzdő gyermekek alkották, a másik vizsgálati csoport fejlődési diszlexiával (FD) diagnosztizált tanulókból állt. Ebben a két verbális tanulási zavarban jelenleg intenzív kutatási

terület az atipikus fejlődéshez kapcsolódó, a tüneti képre magyarázatot adó, differenciáldiagnosztikai szerepű ún. neurokognitív zavarok (magdeficitek) feltárása, illetve az erősségek és gyengeségek alapján felrajzolható neurokognitív profilok leírása. A kutatás témaválasztása, kérdésselvetései és módszertana alapján alapvetően a klinikai fejlődés-neuropszichológia körébe tartozik, ugyanakkor gyógypedagógiai pszichológiai és pszichodiagnosztikai, logopédiai vonatkozásai is vannak.

A kutatás specifikus nyelvfejlődési zavarban és fejlődési diszlexiában a végrehajtó képességként besorolt kontrollfunkciókat vizsgálta. A specifikus nyelvfejlődési zavar és a fejlődési diszlexia többtényezős magyarázó modelljeiben – a lingvisztikai deficitek mellett, a lehetséges faktorok között – gyakran felmerül a végrehajtó képességek szerepe, melyek a mentális erőfeszítéssel állnak kapcsolatban és erősen kihatnak az iskolai teljesítményre.

A végrehajtó funkciók vizsgálatára a kutatásokban és a klinikai gyakorlatban egyaránt népszerű verbális (betű-, kategória-, ad hoc- kategóriaváltás- és cselekvésfluencia) és nem verbális (Alakzat-tervezés-fluencia, Rey komplex ábra) eljárásokat alkalmazott szerző. A kutatás központi kérdése, hogy ezekben a verbális közreműködés szempontjából eltérő eljárásokban milyen teljesítményprofilokkal jellemezhetők a nyelvi rendszer fejlődését eltérő szinteken érintő zavarok, azaz az SLI és az FD.

Elméleti és gyakorlati, diagnosztikus szempontból sincs egységes álláspont a nyelvfejlődési zavar és a fejlődési diszlexia kapcsolatáról. Alapvetően vitatott kérdés, hogy ezek természetüket tekintve szigorúan elkülöníthető fejlődési zavarok vagy inkább egy dimenzió eltérő fokozatait képviselik. A szerző munkája a két csoport teljesítményeinek közvetett összehasonlításával az SLI- és az FD-profilok közötti különbségek vizsgálatára is kiterjedt.

A verbális és nonverbális fluenciatesztek és a Rey komplex ábra mennyiségi és minőségi elemzése alapján több olyan eltérést azonosított a szerző, amelyek a specifikus nyelvi zavarral küzdő, illetve a fejlődési diszlexiás csoportokat megkülönböztették a tipikusan fejlődő, életkorban és nonverbális intelligenciaszintben illesztett kontrollcsoportoktól. A folyamatanalízis módszertanát felhasználva pontosítani tudta ezeknek a felszínen megjelenő eltéréseknek a hátterét és természetét. A mögöttes folyamatok és műveletek jobb megértése, a csoportok elhatárolásán túl, támpontként szolgálhat az egyénre szabott intervenciós stratégiák kidolgozásához is.

A specifikus csoportok közvetett összevetése alapján a fluenciatesztekkel kapcsolatos eredmények azt az elképzelést támogatják, amely szerint a specifikus nyelvi zavar és a fejlődési diszlexia különböző szindrómák. A Rey komplexábra-teszt alapján felrajzolható profilokban ezzel szemben, néhány, finomabb különbséget leszámítva, a két klinikai csoport nagyrészt megegyezett.

A verbális fluenciatesztekben a specifikus nyelvfejlődési zavarral küzdő gyerekeknél a betűfluencia és a cselekvésfluencia produktivitásmutatóinak megkülönböztető szerepe igazolódott. Az SLI- és FD-csoportokat a mennyiségi mutatók szintjén, a tendenciaszintű eltéréseket is figyelembe véve, a betű-, a kategória- és a cselekvésfluencia-tesztek helyes és összesített válaszszámai különítik el. A nonverbális D-KEFS alakzat-tervezés-fluenciatesztben mindkét csoport összteljesítménye alacsony volt, ugyanakkor ennek hátterében eltérő teljesítménymintázat áll.

A Rey komplexábra-teszt mennyiségi szempontú elemzése alapján a két csoport profilja nagyon hasonló, az egységek pontossága és helyzete szempontjából mindkét csoport alacsony szinten oldotta meg a másolási feladatot, a késleltetett emlékezeti megőrzés színvonala pedig a tipikusan fejlődő gyerekekével megegyezett. A gyengébb közvetlen, rövid távú előhívás specifikus nyelvi zavarban csak tendenciaszinten, míg a diszlexiás gyerekek körében szignifikánsan igazolódott. A másolási feladat kiemelt szereppel bír a specifikus csoportok és a tipikusan fejlődő gyerekek elkülönítésében, ugyanakkor az SLI és az FD között inkább az emlékezeti megoldások tesznek különbséget.

A kétféle verbális tanulási zavar között leírt kontrasztok összefoglalásaként a szerző megállapította, hogy a fluenciatesztekben a specifikus nyelvi zavarra az eltérések szélesebb köre jellemző, mint a fejlődési diszlexiára. Az empirikus eredmények alátámasztják, hogy mindkét klinikai csoportban indokolt a többfaktoros modellek használata és e zavarjelenségek szindrómaként való értelmezése. Ezekben a verbális tanulási zavarokban a lingvisztikai deficitek szerepe kiemelkedő, azonban ezek önmagukban nem képesek megmagyarázni a tüneti kép teljes egészét és annak

variabilitását. A kutatás nem vizsgálta, hogy a leírt neurokognitív diszfunkciók hogyan járulnak hozzá a beszélt vagy írott nyelvhasználatban megjelenő tünetekhez. Ugyanakkor az látható, hogy ezek a specifikus fejlődési zavarok, a szigorú beválogatási kritériumok ellenére, nem korlátozódnak kizárólag a nyelvi tartományra.

Lőrík József

* * *

Gratulálunk a szerzőknek színvonalas munkájukhoz és elnyert tudományos fokozatukhoz!

Regionális konferencia

„Ami szavakkal el nem mondható.”

Művészettel az átmenetek segítése gyermekkorban

Karayné Pavalacs Zsuzsa

Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVIII. Kerületi Tagintézménye

2006 óta szerveznek a XVIII. kerületi logopédusok regionális szintű konferenciát, ami országossá nőtte ki magát az elmúlt években.

Az Oktatási Hivatal Budapesti Pedagógiai Oktatási Központja az Őszi Pedagógiai Napok keretében 2018. november 20-án XVIII. kerületi gyógypedagógiai-logopédiai konferenciát szervezett, amelyen első ízben Vassné dr. Kovács Emőke-díjakat is átadtak.

A kisgyermek életében számtalan változás, életkori szakaszok adta átmeneti nehézség adódhat. A művészet a maga sokszínűségével több síkon is képes ebben segítséget adni. Szamba vettünk néhány lehetőséget, és olyan gyakorlati ötleteket kértünk az előadóktól, amiket minden pedagógus, gyógypedagógus, logopédus be tud illeszteni a gyermekekkel való foglalkozásába.

A program a következő *támogatók* nélkül nem valósulhatott volna meg: Bp. XVIII. kerületi Önkormányzat, Kondor Béla Közösségi Ház, FPSZ XVIII. Kerületi Tagintézményének logopédusai, Eszterházy Károly Egyetem Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Oktatási Hivatal Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ, Sly Studio, Kucsák László, PAIZS design, Betűbazár, Katica Játék, Zila Kávéház, Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete, Szilvi Virágüzlet.

Karayné Pavalacs Zsuzsa szaktanácsadó logopédus köszöntötte a megjelenteket, majd a XVIII. kerületi logopédiai alapellátásban dolgozó logopédusok számára alapított Vassné dr. Kovács Emőke-díjak átadása következett, idén először. *Ácsné Gergely Katalin* és *Borsai-Major Gabriella* kapták meg a jeles elismerést, amelyet a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete is támogatott, és elnöke, dr. Gereben Ferencné adott át.

Galgóczy Zoltán, a kerület alpolgármestere köszöntőjében kiemelte, hogy nagyon fontos a kerület életében az óvodások és kisiskolások beszédszűrését és kezelését végző, magasan kvalifikált logopédusok jelenléte.

Jankó István, a FPSZ főigazgató-helyettese szakmai köszöntőjében a logopédus hölgyeket köszöntötte egy csokor virággal, majd köszönetét fejezte ki a XVIII. kerület vezetőségének tagintézményük támogatásáért.

Bordáné Kovács Zita (a POK pedagógiai referense) megnyitójában kiemelte, hogy a mindennapok számára sokféle pedagógiai megoldást kívánó előadásokra készülhet a hallgatóság.

Vadász Zsuzsa konduktor, művészetterapeuta (SE Pető András EGYMI) a művészeti terápiák hatásmechanizmusába vezette be a hallgatóságot. Kiemelte: a zene, a mozgás, az irodalom, a vizuális művészet segítségével az alkotó vagy befogadó tevékenységek öngyógyító erővel bírnak. A másik ember visszajelzései által ismerjük meg jobban önmagunkat is. Vadász Zsuzsa nagy sikerrel mutatta be azt a kisfilmet, ami az általa életre hívott integrált művészeti táborról készült.

Szabó Szilvia logopédus (FPSZ XIV. ker.) az általa létrehozott „Látogatás könyvek” rendszerét, koncepcióját és szakmai indokoltságát mutatta be. Ezen kiadványok nagy segítséget jelentenek a logopédusok számára a nem beszélő gyermekek beszédindítása és az egymásra épülő terápiák alkalmazása terén.

Zsemberyné Lengyel Mónika pszichopedagógus-logopédus az „Életfa Játéktér” egyik létrehozójaként a közös munka varázslatára hívta meg a jelenlévőket. A képzelet és a fantázia fejlesztését célzó játékok az észlelésre is fejlesztő hatásúak. A belső gyermeki én fantáziavilágának az előhívásához

több játékötlelet adott a hallgatóság számára. Meghallgathattuk a koshi és a kalimba varázslatos hangját is.

Hegyiné Galgóczy Katalin logopédus (FPSZ I. ker.) évek óta rendszeresen készít természetfotókat, tájképeket. Az utazások, kirándulások feltöltődései, vizuális élményei így újból átélhetőkké válnak. Katalin képsorait nézve szinte azonnal túrabakancsot húzva, legszívesebben indultunk volna a természet felfedezésére!

Sipos-Bielochradzky János pszichológus és *Imre Mariann* képzőművész (FPSZ V. ker.) az általuk életre keltett „összesített szenzoros-motoros szabad önkifejezés” jó gyakorlatát ismertették. Több előadó is kiemelte, amit ők is nagyon lényegesnek tartanak: a gyermekek számára fontos a komfortzónából való kilépés, aminek teljes szabadságban és minden kényszer nélkül kell történnie, és ne mutassuk meg számukra, mit és hogyan alkossanak. Ezáltal kinyílnak, és ráébrednek arra, hogy miben jók, így a vizuális önkifejezés segítségével megerősödnek.

Az ebédszünetben lehetősége volt a résztvevőknek szakmai eszmecsere, szakkönyvek, játékok megismerésére, vásárlására.

Vetier Panni pszichológus, pszichodinamikus mozgás- és táncterápiás csoportvezető, az általa is kidolgozott „Tündértánc” és „Melléd-állók” csoportfoglalkozásainak felépítését mutatta be, ami nagy segítséget jelenthet a szülő-gyermek kapcsolat problémáinak oldásában, a leválás segítségével, az összehangolódás és az együttes létezés örömeinek átélésében. 2005 óta elfogadott ez a terápia.

Varró Dániel költő, műfordító meghívása régi álma volt a szervező munkacsoportnak. Dani három fiúgyermek számára írt mondókái, beszédfejlődést ösztönző rigmusai vidám hangulatot varázsoltak. Az egyes hangokat a középpontba helyező versek (Szösznéne, magánhangzókra íródott versek), a dacos versek nagy sikert arattak a beszéddel foglalkozó hallgatóság körében. Az előadás után könyvvásárlásra és dedikálásra is volt lehetőség.

A hallgatóság visszajelzései alapján sokat tanultunk egymástól, jó szakmai eszmecsere volt ez a konferencia. Az egyik elégedettségi kérdőív visszajelzését idézem: „*A 'testvérkerületi kollégák' nevében gratulálok a kiváló szervezéshez, a színvonalas konferenciához és a Vassné dr. Kovács Emőke-díj alapításához. Csak így tovább!*”

Reméljük, hogy a jövőben még lesz lehetőség ennek a XVIII. kerületi hagyománynak az ápolására.

Vassné dr. Kovács Emőke-díj

A díjat az alapellátásban dolgozó XVIII. kerületi logopédiai munkacsoport alapította. Egykori tanárunk, Vassné dr. Kovács Emőke karizmatikus személyiség volt, aki magas szintű szakmai munkája mellett mindig nagy hangsúlyt helyezett a hallgatókkal való kapcsolattartásra, a személyes odafigyelésre. A név használatát a család engedélyezte. A díjat első alkalommal 2018-ban, a XVIII. kerületi logopédiai konferencián adtuk át.

A díj annak a logopédusnak adható, aki

- több éven át, kitartóan, magas szakmai színvonalon végzi a XVIII. kerületi óvodás és iskolás gyermekek logopédiai ellátását,
- szívesen fogadja a rábízott, újonnan belépő munkatársakat, mentorként segítve szakmai fejlődésüket,
- a logopédusképzést is támogatja: hallgatókat fogad rendszeresen, akik számára hitelesen tudja átadni a logopédiai munka lépéseit, szakmai elkötelezettségét,
- a XVIII. kerületi beszédhibás gyermekek/tanulók számára sokrétű szakmai tudását önzetlen módon biztosítja,
- az intézmények pedagógusait segíti a beszédproblémás helyzetek megoldásában,
- a szülőkhöz empatikusan fordul, ezzel is segítve a beszéd- és nyelvi terápia folyamatát,
- a kerületi logopédiai munkacsoport aktív tagjaként előrevívó szakmai inspirációkkal segíti a munkatársait,
- szakmai fórumokon hiteles megnyilvánulásával, előadásaival a XVIII. kerületi beszédjavító munkát méltón képviseli.

A XVIII. kerületi alapellátásban logopédusként dolgozó munkatárs beszédjavító munkáját ismerjük el ezzel a díjjal. Az idei évben egy tapasztaltabb munkatársunk és egy nem olyan régóta, de hatalmas lelkesedéssel velünk dolgozó kollégánk kapta ezt a díjat.

Vassné dr. Kovács Emőke-díjban részesült *Ácsné Gergely Katalin* okleveles, szakvizsgázott gyógypedagógus-logopédus. Ácsné Gergely Katalin a XVIII. kerületben 1998-ban kezdte logopédiai munkáját, amelyet alapos szakmai tudása, a logopédiai munkacsoport vezetése, logopédushallgatók fogadása tesz elismerésre méltóvá. Ácsné Gergely Katalin részt vesz az óvodai és egy általános iskola beszédhibásainak ellátásában. Mindegyik intézményében nagyon precízen és szakmai alaposítással végzi a kerületi beszédhibás gyermekek ellátását. A munkaközösségben rendszeresen beszámol a tapasztalatairól, kerületi rendezvényeinken többször előadóként, beszédészűrést végző logopédusként vesz részt. Tudásának bővítése érdekében az alapképzésre épülő gyógypedagógusi MA-képzést is elvégezte, majd szakvizsgát szerzett. Magas szintű önképzéssel rendszeresen bővíti tudását. Nagyfokú empátiával és személyes odafigyeléssel kíséri a jövő logopédusait, akik hallgatóként hozzá kerülnek. A logopédiai munkacsoport vezetését töretlen optimizmussal végzi, szakmai lelkesedése mindnyájunkat magával ragad. Kívánjuk, hogy szakmai tudásának átadása szélesebb szakmai körben is megvalósuljon.

Szintén Vassné dr. Kovács Emőke-díjat kapott *Borsai-Major Gabriella* okleveles, szakvizsgázott gyógypedagógus-logopédus. Borsai-Major Gabriella a XVIII. kerületben 2009-ben, utolsó éves főiskolásként kezdte logopédiai munkáját, amelyet alapos szakmai tudása és rendkívül kreatív beszédfejlesztő játékaik és segédanyagok teszik elismerésre méltóvá. Borsai-Major Gabriella részt vesz az óvodai és egy általános iskola beszédhibásainak ellátásában. Mindegyik intézményében nagyon precízen és szakmai alaposítással végzi a kerületi beszédhibás gyermekek ellátását. A munkaközösségben rendszeresen beszámol a tapasztalatairól, kerületi rendezvényeinken beszédfejlesztő játékot bemutató előadóként, beszédészűrést végző logopédusként vesz részt. Tudásának bővítése érdekében az alapképzésre épülő gyógypedagógusi MA-képzést is elvégezte, majd szakvizsgát szerzett. Több kerületi szintű beszédfejlesztést segítő kiadvány készítője, szerkesztője. Sok saját készítésű eszközzel örvendeztet meg tanítványait és teszi játékosá a foglalkozásait. A belépő új munkatársakat nagy lelkesedéssel mentorálja. A logopédiai rendezvényeken rendkívül kreatívan színesíti a programokat. Kívánjuk, hogy inspiráló ötletei továbbra is segítsék a XVIII. kerületi beszédhibás gyermekek terápiáját.

Gratulálunk a díjazottaknak!

Képek a konferenciáról és a díjátadásról
(Fotó: Ravaszné Bencze Veronika, Sly Studio)

A konferencia hallgatósága

Sipos-Bielochradzky János és Imre Mariann

Varró Dániel dedikál

Az FPSZ XVIII. Kerületi Tagintézményének logopédiai csoportja és Varró Dániel költő, műfordító

A díjazottak méltatása. Kucsák László, dr. Gereben Ferencné, Karayné Pavalacs Zsuzsa, Antós Kata, Simon Tímea, Molnár Nikoletta (balról jobbra)

Dr. Gerebenné Várbíró Katalin, a MAGYE elnöke átadja a díjat Ácsné Gergely Katalinnak

Vassné dr. Kovács Emőke-díjasok: Ácsné Gergely Katalin és Borsai-Major Gabriella

Galgóczy Zoltán alpolgármester gratulál a díjazottnak, Borsai-Major Gabriellának

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XXII. Kerületi Tagintézményének innovatív pr-tevékenysége a Logopédia Európai Napja és a Hang Világnapja tükrében

Szabóné Vékony Andrea

Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XXII. Kerületi Tagintézménye
avekony@t-online.hu

Összefoglaló

A pr-tevékenység leginkább az üzleti élet szellemi termékének tekinthető, mégis ma már a köznevelés terén sem nélkülözhető folyamat. Napjainkban a köznevelési intézmények hatékony működtetése egyre inkább megkívánja a tudatos, menedzserszemléletű megközelítést, valamint a különféle pr-eszközök használatát. A cikkben a FPSZ XXII. Kerületi Tagintézményének két olyan rendezvényét mutatom be a pr-tevékenységek tükrében, melyek az évek során már jó gyakorlattá váltak.

*„Mindig azt mondják, hogy az idő megváltoztatja a dolgokat.
De az igazság az, hogy magadnak kell megváltoztatnod őket.”
(Andy Warhol)*

Bevezetés

Ugyan alapvetően az ún. pr-tevékenységek és az ehhez kapcsolódó különféle pr-eszközök leginkább az üzleti élet, illetve a profitorientált cégek szellemi termékei, mégis ma már a nonprofit területen, a civil szférában és ezáltal a köznevelés terén is nélkülözhetetlenek tekinthetők.

Vajon mit is takar pontosan a *pr* betűszó? A szó az angol *public relations* szókapcsolatból alakult ki. Jelentése szó szerinti fordításban nyilvános kapcsolatok, közönségszolgálat, illetve propaganda. A magyar nyelvben e kifejezésen leginkább a kapcsolatszervezést, a közönségkapcsolatot, valamint a szervezeti kommunikációt értjük. Eszközei közé tartoznak – többek között – a kutatások, a sajtókapcsolatok, az online-pr, a hírlevelek, a filmek, valamint a konferenciák, rendezvények. (Forrás: Wikipedia)

A public relations tevékenység Szeles Péter szerint egyszerre jelent kommunikációs és kapcsolat-szervező tevékenységet, egy adott szervezet/intézmény totális kommunikációját, a hírnév menedzselését, valamint a közönség és a szervezet célcsoportjainak véleményét és értékelését befolyásoló tevékenységet is. (Szeles 1999)

Rendezvényeink

Intézményünkben, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XXII. Kerületi Tagintézményében igen jól szervezett a pr-tevékenység. Kiemelten fontos számunkra a partnerekkel megfelelő kapcsolat kialakítása. A rendelkezésre álló pr-eszközök közül többet is igyekszünk alkalmazni. Folyamatosan ápoljuk sajtókapcsolatainkat, rendszeresen publikálunk tevékenységünkről különféle nyomtatott és elektronikus folyóiratokban, részt veszünk kutatásokban, új szűrő-, vizsgálóeljárások bemérésében. Munkánk megismertetése érdekében a partnereink számára előadásokat tartunk, valamint nyomtatványokat, ismertető anyagokat készítettünk, melyeket bizonyos időközönként aktualizálunk, frissítünk. Rendszeresen tartunk nyílt órákat, ahol betekintést engedünk szakmai munkánkba. Emellett pedig kiemelt figyelmet szentelünk a különféle „jeles napok” alkalmából történő rendszeres eseményszervezésnek. Egy köznevelési intézmény életében ugyanis több olyan esemény is adódik, mely mint pr-tevékenység (rendezvény szervezés) formálhatja az arculatát, imázsát. Két olyan állandó, évente megtartott rendezvényünk van, melyet már nemcsak Budapesten, hanem az egész országban

ismernek. Ezek a rendezvények nyitottak, ingyenesek, ezáltal minden érdeklődő számára hozzáférhetők.

Az egyik ezek közül a *Nyitott kapuk a logopédián* című konferenciánk, melyet minden évben a Logopédia Európai Napja alkalmából szervezünk azon a héten, amelyre ez esik. A CPLOL (az Európai Unió Logopédusainak Állandó Bizottsága) 2004 óta minden év március 6-án ünnepli a logopédia európai napját. Magyarország 2008 óta csatlakozott ehhez, a most már világszerte közel hetvenezer logopédust megmozgató kezdeményezéshez. Munkacsoportunk szinte a kezdetektől aktív részese volt az eseménynek.

Az alkalom célkitűzései közül a legfontosabb, hogy a szakemberek a kommunikációs és nyelvi zavarok témájában minél szélesebb körben nyújtsanak tájékoztatást az érdeklődőknek, az érintetteknek, valamint a hozzátartozóknak egyaránt. Ezen a napon a logopédiai intézmények, szervezetek és munkacsoportok Európa-szerte kisebb programokat, megmozdulásokat igyekeznek szervezni, hogy felhívják a figyelmet a nyelvi és kommunikációs zavarok tüneteire és következményeire, a diagnosztizálás és a fejlesztés, így a szakma szerepére és fontosságára is.

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XXII. Kerületi Tagintézménye 2019-ben immár nyolcadik alkalommal csatlakozott az Európai Unió Logopédusai Állandó Bizottságának, valamint a Magyar Logopédusok Szakmai Szövetségének felhívásához, kinyitva kapuinkat az érdeklődő érintettek, hozzátartozóik, illetve a teammunkában velünk együtt dolgozó szakemberek, kollégák előtt. A kezdetben a Kozmutza Flóra Egységes Módszertani Intézményben, majd később a Klauzál Gábor Budafok-Tétényi Művelődési Központban megrendezett konferenciákon évente rendszeresen több mint 150-200 fő vesz részt: érintettek, szülők, védőnők, óvodapedagógusok, kisgyermeknevelők, tanítók, tanárok, fejlesztő pedagógusok, egyetemi hallgatók, logopédusok. Az a tény, miszerint minden évben nagy érdeklődés övezi a rendezvényt, mutatja, valóban nagy szükség van arra, hogy a logopédus szakma és a társtudományok képviselői megosszák tudásukat, ismereteiket, valamint tapasztalataikat az érdeklődőkkel. A konferencia azonban a tudásmegosztás mellett egyben kiváló lehetőség arra, hogy az érintettek, a hozzátartozóik és a velük foglalkozó szakemberek ne csak információt, hanem saját élményű tapasztalatokat is szerezhessenek.

Minden konferencián neves előadók tartanak előadásokat, vezetnek műhelymunkákat. Többen közülük visszatérő, rendszeres előadóink. Az elmúlt években előadást/műhelymunkát tartottak a *Nyitott kapuk a logopédián* rendezvényünkön: Adorján Beáta, Ambrus Noémi, dr. Apai Erzsébet, dr. Balázs Boglárka, Bányi Renáta, Baracsy Gabi, Bosnyák Viktória, dr. Csorbáné Szigetvári Melinda, Dávid Katalin, Dészfalvi Ildikó, Farkas-Villányi Dóra, Fehérné Kovács Zsuzsanna, Fekete-Szabó Viola, Gereben Anita, dr. Hermann Gábor, Hevesi Gabriella, Horváthné Illés Barbara, dr. Juhász Ágnes, Kas Bence, Kaszner Éva, dr. Kelemen Lajos, Kerekes Valéria, Lajtósné Bíró Beáta, Lőrík József, Magyar Gábor, Máriás Petra, dr. Mészáros Andrea, Molnárné Bogáth Réka, Móring Endréné, Nádudvariné Tricskó Judit, dr. Nagyné Kovács Barbara, Németh Anikó, Németh Brigitta, Órley Zita, dr. Pataki László, Paveszka Dóra, Rudas Zsuzsanna, Schuchné Rumpli Henriette, Sípos Csenge Ágnes, Sipos Zsóka, Száraz Éva, Szatmáriné Mályi Nóra, Szenes Csilla, Szobonya Zsuzsanna, Szűcs Antal Mór, Turiné Jámbor Rita, Ványi Ágnes, Varga Ágnes, dr. Volomné Varga Marianna, Zakariás Lilla.

Az eddigi visszajelzések és az elégedettségi kérdőívek feldolgozását követően elmondhatjuk, hogy évről évre igen sikeres konferenciát zárunk. Íme néhány vélemény az elégedettségi kérdőívekről: „Pontos, szervezett, színvonalas konferencia volt.” „Rendkívül színvonalas, érdekes volt. Köszönet illeti a szervezőket és az előadókat, köszönjük!” „Remek, hogy rendszeresen, jó színvonalú, ingyenes szakmai program a Nyitott kapuk. A fogadtatás mindig kedves, a szervezés alapos, köszönöm!” „Pozitív volt a szervezők segítőkészsége, kedvessége! Isten minden kis tucskének van hely a kórusban.”

A *Nyitott kapuk a logopédián* rendezvényen kerül sor hagyományosan az *Ajtony Péter-díj* átadására, melyet vándordíjként minden évben a Logopédia napján az a tagintézményünkben dolgozó logopédus kollégánk kap meg, aki az adott tanévben kiemelkedő teljesítményt nyújtott. A díjat munkacsoportunk alapította még 2014-ben. A név használatát a család engedélyezte, 2014-ben jelen

is voltak a díj első átadásakor. Nagyon fontosnak tartjuk kollégáink szakmai munkájának ilyen formában történő elismerését is. Ajtony Péterre mint névadóra, egykori tanárunkra azért esett a választásunk, mert egy olyan nagy tudású, rendkívül energikus, empatikus személyiség volt, aki kiemelkedő szakmai munkája mellett nagyon fontosnak érezte a hallgatók mind elméleti, mind gyakorlati felkészítését is.

Eddigi Ajtony Péter-díjasok

Ajtony Péter-díj

2014. Molnárné Bogáth Réka

2014. Molnárné Bogáth Réka

2015. Kovács Csilla

2016. Szabóné Vékony Andrea

2017. Nádudvariné
Tricskó Judit

2018. Nagy Dóra

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 2019. március 7-én tartotta meg soron következő *Nyitott kapuk* elnevezésű konferenciáját, ahol az Európai Unió Logopédusainak Állandó Bizottsága javaslatára az autizmus témaköre mellett számos más, egyéb témában is előadásokat hallgathattak, valamint műhelymunkákat tekinthettek meg az érdeklődők. Ez az év azért nagyon különleges számunkra, mert a konferencia jubileumi: kerületünkben pontosan 50 évvel ezelőtt indult el a logopédiai ellátás, így ezt is ezen a napon ünnepeltük meg.

Hasonlóképpen nagy lelkesedéssel készültünk immár 6. éve a *Hang világnapjának* megünneplésére is. A Hang Világnapját minden évben április 16-án tartják meg az egész világon. Ez a világnap tulajdonképpen egyfajta üzenet az embereknek, amelyben felhívhatjuk a figyelmüket az emberi hang sokszínűségére a köznapi érintkezés, a tudományok és a művészetek terén egyaránt. Ilyenkor lehet rámutatni arra az egyébként hétköznapi tényre, hogy – bár sokszor természetesnek vesszük, így meg is feledkezünk róla – az emberi hang mint kommunikációs eszköz milyen nagy jelentőséggel bír mindennapjainkban, valamint életminőségünk jobbá tételében. Fontos üzenete ennek a napnak az is, hogy ápolnunk, gondoznunk is kell a hangunkat, megőrizve annak egészséges működését.

Ez a világnap nálunk kifejezetten a kerületi óvodás és általános iskolás gyermekeknek, szüleinek, társszakmáink képviselőinek szól, nekik szervezünk különféle kommunikációs-zenés-mozgásos előadásokat – neves előadók részvételével. Fontosnak érezzük azt, hogy már korai életkorban érzékeltesük a gyermekekkel a hang sokszínűségét és fontosságát életünkben.

A *Nyitott kapuk a logopédián* konferenciánkhoz hasonlóan ezt is azon a héten szerveztük, amelyre a *Hang világnapja* esik. A Hang világnapja alkalmából megtartott rendezvényeinken vendégünk volt már Bartos Erika író, Mikola Péter zenész, Varga Ágnes zeneterapeuta, a Kolompos együttes, Muzsikás Péter zenész, Sónfeld Mátyás zeneterapeuta, Stucz Attila zenész-logopédus kollégánk, akik mindannyian nagyon színvonalas műsorokat adtak a kerület óvodás gyermekeinek.

Mindkét rendezvényünknel nagyon fontosnak tartom megjegyezni, hogy a megvalósítás, a kivitelezés minden alkalommal szponzorok segítségével történik. Mindemellett az előadó kollégák, valamint az előadóművészek mindig ingyen vállalják az előadásokat, műhelymunkákat, fellépéseket. Támogatásuk nélkül ezek a programok nem tudnának megvalósulni, ezért nagy köszönettel tartozunk nekik.

Összegzés

Látható tehát, hogy egy köznevelési intézmény is képes színvonalas pr-tevékenység kivitelezésére, melynek természetesen elengedhetetlen feltétele az összetartó, egységben gondolkodó munkacsoport. Közösen kitűzött céljainkat csakis így tudjuk elérni. Büszkék vagyunk rá, hogy tagintézményünk évek óta ilyen rangos eseményeknek lehet a házigazdája, most már méltán mondhatjuk: hagyományt teremtve.

A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XXII. Kerületi Tagintézményének Logopédiai Munkacsoportjának tagjai: Adorján Beáta, Akli Júlia, Kovács Csilla, Lajtosné Bíró Beáta, Lestárné Lukács Gizella, Markó-Pirity Boglárka, Molnárné Bogáth Réka, Nagy Dóra, Nádudvariné Tricskó Judit, Szabó Edit Boglárka, Szabóné Vékony Andrea

Irodalom

Andy W.: <http://www.citatum.hu/idezet/67435> (idézet)

Szabóné V. A.: *Pr-tevékenység a köznevelési intézményekben*. Raabe, Joggyakorlat a közoktatásban, 2016. február D-3

Szeles P. (1999): *Public Relations a gyakorlatban*. Budapest, Geomédia Kiadói Rt.

WIKIPÉDIA: https://hu.wikipedia.org/wiki/Public_relations. *A pr-tevékenység*

A Nyelvfejlődési Zavar Nemzetközi Tudatosságnapja

2019. október 18-án rendezték meg világszerte a Nyelvfejlődési Zavar Nemzetközi Tudatosságnapját. Bár a nyelvfejlődési zavar gyakori, az érintettek életminőségét nagyban befolyásoló fejlődési zavar, sok esetben rejtve marad, hiszen a legtöbb ember számára nehezen azonosítható a nyelvi képesség fejlődésének elmaradása, illetve nagyon alacsony e zavar társadalmi ismertsége – többek közt az autizmushoz vagy a diszlexiához képest. Épp ezen a helyzeten kíván változtatni a *Raising Awareness of Developmental Language Disorder (RADLD) kampány*, mely tájékoztató anyagokon, filmekben és interaktív folyamatokon keresztül hívja fel a figyelmet a nyelvfejlődési zavar jelenségére, személyes és társadalmi jelentőségére. A szervezet weboldalán (www.radld.org) rengeteg információ elérhető angol nyelven. Idén a hazai logopédia is csatlakozott a rendezvényhez, ennek során elkészült a nyelvfejlődési zavar ismérveit összefoglaló információs lap magyar fordítása, egyetemi hallgatók közreműködésével, az RADLD-kampány központi rövidfilmjének magyar feliratozása a YouTube-on ([NYFZ 1-2-3](#)), illetve a figyelemfelhívó kvíz magyar változata, melyet több mint 700-an töltöttek ki. A fenti anyagokat terjesztő Facebook-kampány pár nap alatt több ezer embert ért el a szakmai csoportokon és a kollégák megosztásain keresztül. A kampányban való további részvétel, a nyelvi zavarról való felvilágosítás, tájékoztatás természetesen nem csak e neves napon, hanem folyamatosan része a logopédiai tevékenységnek; ezt az elérhető és közérthető információs anyagok jelentősen előmozdítják.

Kas Bence

Lapunk elismerése

A szerkesztőbizottság örömmel adja hírül, hogy az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának Nyelvtudományi Bizottsága 2018-tól hivatalosan elfogadja a lapunkban megjelent közleményeket az MTA doktora és egyéb tudományos minősítési eljárásokban. Ezt a besorolást tükrözi a *Logopédia* lektorált, tudományos folyóiratként való feltüntetése a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT): <https://www.mtmt.hu/logopdia>